

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

Euroopan aluekehityssrahasto (EAKR)

Hankesuunnitelma

24.10.2025 Dnro: EURA 2021/405785/09
02 01 01/2025/LL

Tunnistetiedot

Hankekoodi
A81968

Tila
Käynnissä

Hankehaun nimi
Lapin liiton EAKR-haku 2/2024 2.12.2024 -
28.2.2025

Hakuilmoituksen tunnus
LAPLII-012

1 Rahoittava viranomainen

Lapin liitto

2 Hakijaorganisaatio

Hakijan virallinen nimi
Leader Pohjoisin Lappi ry

Y-tunnus
1077070–3

Postiosoite
Jäämerentie 19

Organisaatiomuoto
Aatteellinen yhdistys

Postinumero
99600

Organisaatiotyyppi
Muu järjestö tai yhdistys

Postitoimipaikka
Sodankylä

Puhelinnumero
+358407080452

2.1 Hankkeen yhteyshenkilö

Etunimi
Johanna

Sähköposti
johanna.mikkola@pohjoisinlappi.fi

Sukunimi
Mikkola

Puhelinnumero
+358407604108

Asema hakijaorganisaatiossa
toiminnanjohtaja

3 Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi

Kestävä pohjoinen yrittäjyys - KÄPY

Alkamispäivämäärä

1.2.2026

Päättymispäivämäärä

31.1.2028

Toimintalinja

2 Hiilineutraali Suomi

Erityistavoite

2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen

3.1 Hankkeen toteutustyyppi

Hanke toteutetaan Yhden toteuttajan hankkeena

3.2 Julkinen kuvaus

Hankkeen julkinen tiivistelmä

Arktinen alue lämpenee kolme kertaa nopeammin kuin maapallo keskimäärin, ja pohjoinen luonto on muutoksessa (Arctic Climate Change Update 2021). Ilmastonmuutos ja sen vaikutukset lappilaisiin, luontoriippuvaisiin elinkeinoihin, ovat merkittävät. Matkailussa lyhenevä sesonki voi aiheuttaa sen, että tulos yritetään tehdä entistä lyhyemmässä ajassa, jolloin matkailun haitalliset vaikutukset paikallistasolla kasvavat. Muuttuva ilmasto vaikuttaa myös kulttuurisidonnaisiin luoviin aloihin, koska pohjoinen kulttuuri perustuu vahvasti pohjoisiin elinolosuhteisiin. Poroelinkeinolle muuttuva ympäristö aiheuttaa työskentelyn vaikeutumista, kun ennakoimattomat sääolosuhteet aiheuttavat merkittävän määrän lisätyötä.

Muuttuvan toimintaympäristön tuomiin riskeihin ja vastoinkäymisiin on mahdollista varautua lisäämällä tietoa ja tekemällä ennakoivaa suunnittelua sekä testata uusia ja vaihtoehtoisia toimintatapoja ja uudistaa tuotteita ja palveluita. Hankkeen tavoitteena on luoda kestävän liiketoiminnan malleja alkaville ja yritystoimintaansa kehittäville pienille yrityksille Itä- ja Pohjois-Lapin toimintaympäristöön yhteistyössä alueen tutkimuslaitosten, oppilaitosten, elinkeinotoimijoiden ja toimialoilla toimivien yritysten sekä vastuullisuuden asiantuntijoiden kanssa. Hankkeessa lisätään paikallisten toimijoiden ja yritysten sopeutumisvalmiutta ilmastonmuutoksen tuomiin toimintaympäristön muutoksiin työpajoin ja koulutuksin sekä sparrataan alkavia ja kehittyviä yrityksiä liiketoiminnan suunnittelussa kestävyysnäkökulmat huomioiden.

Tavoitteena on vahvistaa Itä- ja Pohjois-Lapin alueella toimivien mikroyritysten sopeutumisvalmiutta, tehdä työkalu vastuullisen ja kestävän yritystoiminnan suunnitteluun viidelle eri pohjoiselle toimialalle sekä luoda verkostotukemaan alueen yritysten sopeutumista muuttuvassa ympäristössä.

Hankkeen nimi englannin kielellä

Sustainable Northern entrepreneurship

Hankkeen julkinen tiivistelmä englannin kielellä

The Arctic region is warming three times faster than the global average, and northern nature is undergoing significant changes (Arctic Climate Change Update 2021). Climate change and its effects on livelihoods dependent on nature in Lapland are substantial. In tourism, a shortening season may lead to an increased effort to maximize profits in a shorter time frame, which can amplify the negative local impacts of tourism. Additionally, the changing climate affects culture-related creative industries, as northern culture is deeply rooted in the region's unique living conditions. For the reindeer herding industry, environmental changes make work more challenging, as unpredictable weather conditions generate a significant amount of additional labor.

It is possible to prepare for the risks and challenges brought by the changing operating environment by increasing knowledge, implementing proactive planning, testing new and alternative methods, and renewing products and services. The project aims to create sustainable business models for small businesses, both newly established and developing ones, operating in the eastern and northern Lapland region. This will be done in collaboration with local research institutions, educational organizations, industry actors, companies operating in the relevant sectors, and sustainability experts.

The project will enhance the adaptability of local actors and businesses to climate-induced environmental changes through workshops and training sessions. It will also provide mentoring for new and growing companies, integrating sustainability perspectives into business planning.

The goal is to strengthen the adaptability of micro-enterprises operating in eastern and northern Lapland, develop a tool for planning responsible and sustainable business practices across five northern industries, and establish a network to support businesses in adapting to a changing environment.

3.3 Maantieteellinen kohdealue

Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?

Ei

Maakunnat

Lappi

Kunnat

Inari, Kemijärvi, Pelkosenniemi, Salla, Savukoski, Sodankylä, Utsjoki

Hankkeen toteutuspaikka

Postiosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
Jäämerentie 19	99600	Sodankylä

4 Hanketiedot

4.1 Hankkeen kohderyhmä, tarve ja tavoitteet

Mitkä ovat hankkeen varsinaiset kohderyhmät?

Toimintaryhmän seitsemän kunnan alueelle perustettavat ja toimintaansa kehittävät mikroyritykset (alle 5 htv työllistävät) etenkin paikallisiin resursseihin pohjautuvan matkailun, biotalouden (maa- ja porotalouden liitännäiselinkeinot, luonnontuoteala), lähipalveluiden ja luovien alojen toimialoilla sekä näihin yrityksiin työllistyvät ihmiset.

Mitkä ovat hankkeen välilliset kohderyhmät?

Välillisiä kohderyhmiä ovat alueen asukkaat, joihin yritystoiminta vaikuttaa suoraan tai epäsuorasti. Välillinen kohderyhmä on myös muiden toimialojen yritykset, alueen toisen asteen oppilaitokset ja kuntien elinkeinotoimien henkilöstö sekä työllisyysalueen asiantuntijat. Hankkeen aikana syntyviä vastuullisen liiketoimintasuunnitelmien ja laskelmien pohjia testataan myös alueen toisen asteen oppilaitoksissa sekä kuntien elinkeinotoimijoilla yrityskentän ohella.

Minkä tarpeen tai ongelman hanke ratkaisee?

Arktinen alue lämpenee kolme kertaa nopeammin kuin maapallo keskimäärin, ja pohjoinen luonto on muutoksessa (Arctic Climate Change Update 2021). Vuodenkierto muuttuu ennakoimattomaksi, mikä heijastuu jo luontaiselinkeinoihin, matkailuun ja ihmisten arkeen. Kylissä muutokset vaikuttavat vuodenaikasadonnaiseen arkeen, harrastustoimintaan, kulkuyhteyksiin ja tutun elinympäristön muuttumiseen. Ilmaston lämpeneminen muuttaa kasvuolosuhteita, lisää vieraslajien esiintymistä ja nopeuttaa avoimien perinteisen karjatalouden käytössä olleiden alueiden umpeenkasvua. Viljelyolosuhteet muuttuvat, kun ennakoimattomat runsastuneet sateet tai kuivuusjaksot lisääntyvät, samoin uudet tuhohyönteiset ja loiset yleistyvät. Muuttuvat sääolosuhteet aiheuttavat turvallisuusriskejä, kuten ennakoimattomia jokien ja ojien tulvimisia, tiestön liukkautta sekä tuulivahinkoja ja sähkökatkoksia. Luontoriippuvaisille elinkeinoille, kuten maa- ja porotaloudelle, ympäristön nopea muuttuminen ja sääolojen ennakoimattomuus aiheuttaa merkittävää sopeutumistarvetta ja epävarmuutta.

Lapin matkailullinen imago ja toiminta nojautuu pitkälti luonto-olosuhteisiin ja oikeaan talveen. Lukuisat matkailijoiden keskuudessa suosittu ohjelmapalvelut ovat vahvasti lumiriippuvaisia. Lumen puute aiheuttaa merkittävän imagohaitan lisäksi vaikeuksia toteuttaa luvattuja ohjelmapalveluita. Ilmaston muuttuminen lisää myös monenlaisia turvallisuusriskejä, jotka pitäisi pystyä ennakoimaan. Talvisesonin lyhenemisen lisäksi ruska heikkenee ja epävakaa sää vaikeuttaa ohjelmapalveluiden myyntiä. Matkailutoiminnan epävarmuus heijastuu myös muihin matkailuriippuvaisiin elinkeinoihin. Totuttujen talvisesonien lyhentymisen ja epävarmuus lumen ja lämpötilojen osalta voivat aiheuttaa matkailusesonin toteuttamista entistä aggressiivisemmin ja lyhenevä kiihtyvä sesonki voi aiheuttaa kasvavia ongelmia alueille, joilla sesonkiluoteista liiketoimintaa harjoitetaan.

Pienillä yrityksillä ei ole riittävää osaamista, eikä resursseja ilmastomuutokseen varautumiseksi ja sopeutumiseksi. Yrittäjät tarvitsevat työkaluja muutokseen sopeutumiseen ja kestävä kehityksen periaatteiden sisällyttämistä yritysten toimintaan, tuotteisiin ja palveluihin. Matkailutoimijoiden ohjelmapalveluiden sää- ja vuodenaikariippuvuutta tulee vähentää monipuolistamalla palvelutarjontaa, tavoittelemalla aidompaa ympärivuotisuutta sekä yhteistyötä ympäröivän yhteisön kanssa. Sopeutumisen lisäksi yritysten oman toiminnan ympäristövaikutuksia on uskallettava ja osattava tarkkailla kokonaisvaltaisesti. Kestävän kehityksen periaatteet tulee rakentaa läpikotaisin liiketoiminnan punaiseksi langaksi. Tämä onnistuu parhaiten alkavan yrityksen liiketoimintasuunnittelun yhteydessä, jossa on tarpeen huomioida koko toimintaketju.

Luovien alojen työskentely on vahvasti kulttuuriin ja luontoympäristöön pohjautuvaa. Muuttuva luonto on uhka myös perinteisen paikallisen kulttuurin säilymiselle ja erityisesti siitä inspiroituvalla kädentaidolle. Monet tuotteet saavat raaka-aineensa luonnosta ja ne on luotu pohjautuen tiettyihin aitoihin käyttötarkoituksiin, jotka ovat vuodenaikasadonnaisia. Lähipalvelut perustuvat tasaiselle kysynnälle, joka varmistaa toiminnan kannattavuuden. Mikäli muu toiminta alueella on vahvasti sesonkiluonteista, ei se takaa yritystoiminnan edellytyksiä. Vakaat lähipalvelut vaativat pysyvän asiakaskunnan ja elinvoimaiset yhteisöt, jonka ympärivuotinen elinkeinoelämä mahdollistaa. Biotalous on voimakkaimmin riippuvaista luonnon muuttuvista ja ailahtelevista olosuhteista, kuten lämpötiloista, kasvukauden pituudesta ja lajiston monimuotoisuudesta. Pohjoiset lajit ovat uhattuna, kun lämpenevä ilmasto saa vieras- ja eteläiset lajit leviämään vallaten kasvualueita. Biotalouselinkeinojen perusta ja toimintamallit muuttuvat lajiston sekä ympäristön murroksen myötä merkittävästi, sillä ammatin harjoittaminen vaatii uusia toimintatapoja ja tuotteita.

Lapin matkailun kasvu on tuonut alueelle enenevissä määrin yrittäjiä, joiden paikallisten olosuhteiden ja kulttuurin tuntemus on vähäistä. Etelä-Suomesta ja ulkomailta tulevat yritykset voidaan kokea paikallisten keskuudessa toimijoiksi, jotka tulevat vain hyödyntämään alueella säilynyttä luontoympäristöä ja kulttuuria. Tämä voi synnyttää alueelle eri ryhmittymiä ja ns. omia kuplia, jolloin yhteistyö on heikentynyt. Toiminta, joka on rakennettu sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestäväälle pohjalle, voidaan arvioida selviävän paremmin ympäristön muuttuessa. Paikallisten asukkaiden ja alueella toimivien muiden yritysten aito huomioiminen luo yritystoiminnalle sosiaalista hyväksyntää. Yritystoiminnan taloudellisen kannattavuuden rinnalle onkin rakennettava kestävyteen tähtääviä tavoitteita ja mittareita, jotta toiminnasta saadaan aidosti kestävyteen tähtäävää.

Suuresta matkailijamassasta syntyvien sivuvirtojen hyödyntäminen kylien elinvoiman ylläpitäjänä on olennainen osa toiminnan jatkuvuutta kylissä. Ekologinen kuormitus on kuitenkin suurempaa, kuin mihin infrastruktuuri tarjoaa edellytykset. Myös kestävää yritystoimintaa korostamalla näitä haittavaikutuksia voidaan saada pienennettyä ja huomioitua paremmin toimintaympäristön kantokyky alueella. Erityisesti jäte- ja vesihuollon resurssit alueella eivät riitä kattamaan matkailijoiden synnyttämää lisätarvetta, johon yhteistoiminnalla ja vaikutusten jakamisella voidaan vaikuttaa.

Hankkeen toimenpiteillä pyritään luomaan yrityskohtaisia ja yhteisiä keinoja sopeutua muuttuvaan toimintaympäristöön, sillä ilmastonmuutos vaikuttaa kaikkiin vuodenaikoihin ja sää- sekä lumiolosuhteisiin merkittävästi. Hankkeen tarjoamalla tuella ja tiedolla pyritään siihen, että yritysten sesonkiriippuvaisuus vähenee ja toimintaa pystytään ylläpitämään vaihtelevista keliolosuhteista riippumatta, joita ilmastonmuutoksen seurauksena alueella havaitaan paljon.

Osana kestävää yritystoimintaa kylissä pyritään kehittämään yritysten ja paikallisten välisiä yhteistyökanavia, jotta toiminta hyödyttäisi koko aluetta, eikä vain yksittäistä yritystä. Yhteistoiminnan lisäämisen kautta myös tarjottavat palvelut alueella säilyisivät ja kuormittava yritystoiminta, erityisesti matkailu, hyödyttäisi aluetta pelkän kuormituksen sijaan. Näin koko toimintaketju saataisiin toimimaan yhteen paikallisten yritysten ja olemassa olevien muiden resurssien puitteissa yhteistyönä.

Miten hanke on valmisteltu? Miten hankkeen kohteena olevia sisältöjä on aiemmin pyritty kehittämään?

Leader Pohjosiin Lappi ry on laatinut vuonna 2021 Kahdeksan vuoden ajan koti -strategian, jonka valmistelussa kuultiin 2500 paikallista asukasta ja sidosryhmän edustajaa. Strategian laadinnan yhteydessä yrityksille ja toimijoille järjestettiin ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä tilaisuuksia yhdessä muun muassa Lapin yliopiston Arktisen keskuksen kanssa. Tilaisuuksissa keskeiseksi tarpeeksi nousi ilmastonmuutokseen sopeutuminen alueella ja tiedon lisääminen teemasta. Sama teema tuli esiin myös toiminta-alueelta tehdystä SWOT-analyysistä. Tämän havainnon seurauksena kestävä kehitys on huomioitu osana yhdistyksen strategiaa ja rahoituspäätöksiä. Leader toimii päivittäin yhteistyössä alueen yrittäjien, yritysten sekä kuntien ja jatkossa myös työllisyysalueen kanssa yhteistyössä, joten havainnot perustuvat työkentältä nousseeseen tarpeeseen.

Yhdistys on paikallinen aktiivinen toimija, joka tekee säännöllisesti yhteistyötä pienyritysten, kuntien, kylätoimijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Rahoittamalla niin yritys- kuin yleishyödyllisiä hankkeita tähtäämme maaseudun kehittymiseen. Laajat paikalliset verkostot ovat tuoneet meille vahvan tiedon paikallisesta kehittämistarpeesta. Leaderillä ei ole resursseja kestävä kehityksen painopisteeseen. Leader-yhdistyksen sisäinen osaaminen kaikista vastuullisuuden, uudistavan ja kestävä kehityksen puolista on rajallinen. Yritysten kouluttaminen ja tiedon lisääminen ei myöskään ole Leaderin perustoimintaa. Kuitenkin Leaderin rahoitusneuvonnassa ja hankehaussa on käynyt ilmi suuri tarve tietoisuuden ja osaamisen lisäämiselle ruohonjuuritasolla, sillä pienet yritykset ovat alueen elinkeinoelämän perusta. Tarvitsemme ammattiosaamista tarjotaksemme yrityksille kestävä kehityksen teemoista sekä mahdollisuuksia järjestää erilaisia koulutuksia.

Hankeideasta on käyty neuvottelukierros Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Redun hankevastaavien kanssa ja saatu hankkeen tarpeellisuudelle vahvistusta sekä lupaus jalkautua

oppilaitoksiin hankkeen myöhemmässä vaiheessa testaamaan vastuullisen paikallisen yritystoiminnan liiketoimintasuunnitelmia ja laskelmia. Lisäksi hankeidea on esitelty Lapin yliopiston Arktiselle keskuksen tutkija Sirpa Rasmukselle, joka on lupautunut tukemaan hankkeen toimintaa. Hankkeen toiminta-alueella sijaitsee Ilmatieteenlaitoksen Sodankylän tutkimusasema tekee monialaisesti tutkimusta ilmastomuutokseen liittyen. Hankkeen valmisteluvaiheessa on sovittu yhteistyöstä tutkimusaseman Timo Sukuvaaran ja Anna Kontun kanssa tutkimustiedon osalta. Myös Lapin yliopiston Soile Veijola ja Satu Miettinen ovat lupautuneet yhteistyöhön hankkeen kanssa.

Mitkä ovat hankkeen tavoitteet?

1. Hankkeen tavoitteena on parantaa yritysten sopeutumiskykyä ilmastomuutoksen tuomiin epävarmuustekijöihin, sekä kehittää alkavien ja toimivien yritysten kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista yritystoiminnassa. Hankkeen tarkoitus on tarjota tietotaitoa sekä tukea pieniin yrityksiin tavoitteen toteutumiseksi. Hankkeen toimenpiteiden tavoitteena on herättää laajasti keskustelua yritystoiminnan edellytyksistä muuttuvassa pohjoisessa toimintaympäristössä.
2. Tavoitteena on, että alueella oleva yrityskanta saadaan toimimaan aiempaa kestävämmän sosiaalisesti sekä ekologisesti. Samalla vahvistetaan yritysten työllistävyyttä ympärivuotisesti. Hanke tukee yrityksiä toimimaan vastuullisesti, kestävästi ja uudistavasti siten, että yritystoiminta kohtaisi sijainnissaan sosiaalista hyväksyntää ja toteuttaa kestävyys eri osa-alueet huomioon ottaen yritystoimintaa. Hankkeen tavoitteena on rakentaa kestävyysteemat huomioon ottaen liiketoimintamalleja pohjoisille toimialoille.
3. Hankkeen kautta tuetaan yrityksiä luomaan uusia palveluita ja tuotteita, jotka eivät ole ilmastomuutokselle yhtä alttiita. Nämä mahdollistavat toiminnan pysyvyyttä myös jatkossa ja vahvistavat osaamista sopeutumisen osalta. Tämän toiminnan tukena hyödynnetään hankkeen tuottamia liiketoimintasuunnitelmia sekä hankkeessa järjestettyjä koulutuksia yritysten sparraamisen kautta. Tämä työ on tärkeää erityisesti pohjoisen toiminta-alueemme harvaanasuilla maaseutualueilla matkailukeskusten ulkopuolella, joissa toiminta ja työllistyminen on riippuvaisempaa pienyrityksistä.

Mitä muutosta nykytilaan hanke tuo? Mikä on hankkeen uutuus/lisäarvo?

Hanke tuo pienille ja alkaville yrityksille konkreettista osaamista ilmastomuutokseen sopeutumisessa ja tukee yrityksiä oman toiminnan kehittämiseen kestävyystekijät huomioiden. Hanke luo liiketoimintasuunnitelmapohjan eri toimialoille, joissa pohjoinen kestävyysteema on kytkettynä läpikotaisin jo yritystoiminnan suunnitteluvaiheeseen. Vastaavia pohjia ei ole olemassa, vaan kestävä kehityksen teema huomioidaan liikesuunnitelmassa yhden otsikon alla, jolloin teemaa ei välttämättä tule huomioitua jokaisessa vaiheessa suunnittelua. Pohjat tuovat yritysneuvontaa tarjoaville tahoille myös toimialakohtaista tietämystä ja laajentaa ymmärrystä eri elinkeinojen erityispiirteistä ja suunnittelussa huomioitavista asioista. Huolellinen liiketoimintasuunnittelu voi viedä aikaa, mutta pitkällä tähtäimellä se antaa paremmat lähtökohdat yrittäjyydelle, toiminnan harjoittamisen ympärivuotisuudelle ja työllisyydelle.

Alueen yrityksille suunnatut kestävä yritystoiminnan palvelut ovat vähäiset Itä- ja Pohjois-Lapissa. Alueella on kyllä tarjolla asiantuntijuutta, mutta se tulisi kytkeä vahvemmin paikalliseen yrittäjyyteen ja alueen erityispiirteisiin. Leaderin ohella kunnan yritysneuvonta on rajallisesti resursoitu. Tulevan TE-palvelu- uudistuksen vaikutuksia ei tiedetä, mutta tämänhetkisen valmistelun pohjalta ei ole näkyvissä, että uudistuksen myötä yrityskentän neuvontaa ja ohjaamiseen olisi tulossa lisäresursseja. Sopeutuvaan ja kestäväan toimintaan pohjautuvan yritystoiminnan kehittäminen vaatii erityisosaamista ja aikaresursseja kokonaisuuksien hallintaan. Toimialojen hiilipäästöt vaihtelevat ja niiden kehittäminen vaatii syvällistä toimialakohtaista tuntemusta, jota ei nyt ole riittävästi tarjolla.

Hankkeessa luodaan ennalta valittujen ja rahoittajan hyväksymien pilottiyritysten kautta kestävä ja vastuullisen liiketoiminnan malleja, joissa alkavan tai kehittävä yrityksen toimintaa katsotaan kestävyys ja sopeutumisen näkökulmasta.

Pilottiesimerkkien materiaalit tulevat olemaan julkisia ja laajasti eri tahojen hyödynnettävissä.

Hankkeen

työryhmyöskentelyllä lisätään verkostomaista toimintaa, jota sopeutumistyössä tarvitaan. Hankkeen koulutukset ja tilaisuudet lisäävät yritysten osaamista ja laajentavat tietoutta omassa toiminnassa huomioon otettavista seikoista. Yritysten toimialakohtaisilla sparrauksilla (useille saman alan yrityksille suunnattuina) voidaan myös pyrkiä kasvattamaan vähähiilisten investointien ja rahoitushakemusten määrää sekä tukea yritysten toiminnan jatkuvuutta muuttuvassa ympäristössä.

4.2 Toteutus ja tulokset

Millä konkreettisilla toimenpiteillä hanke saavuttaa kuvatut tavoitteet?

1. Hankkeessa järjestetään tilaisuuksia ja tutustumiskäyntejä alueen yrittäjille kestävästä yritystoiminnasta painottaen jokaista kestävästä kehityksen näkökulmaa. Tilaisuuksissa hyödynnetään laaja-alaisesti verkostoja ja monen alan ammattilaisia. Hankkeessa hyödynnetään alueellisten tutkimuslaitosten tuottamaa tietoa. Hanke tiedottaa tilaisuuksista ja jakaa toimijoille hyödyllistä tietoa kestävästä kehityksen, vastuullisuuden ja uudistavuuden teemoista. Lisäksi laaditaan materiaalia yritysten hyödynnettäväksi siitä, mitä asioita tulee uutena yritystoimijana ottaa huomioon, jotta toiminta on myös paikallisesti vastuullista.

Hankkeessa luodaan ennalta sovittujen ja rahoittajan hyväksymien pilottiyritysten kautta kestävästä ja vastuullisen liiketoiminnan malleja, joissa alkavan tai kehittyvän yrityksen toimintaa katsotaan erityisesti kestävyys- ja sopeutumisen näkökulmasta. Nämä liiketoimintamallit tulevat olemaan julkisia esimerkkejä ja kaikkien hyödynnettävissä.

2. Hankkeessa kerätään paikallisia kokemuksia, tietoa elinkeinojen nykytilasta sekä tutkittua tietoa toimintaympäristön muutoksesta, joiden pohjalta lähdetään työstämään kestävästä liiketoiminnan suunnitelman pohjia. Hankkeessa kohdataan laajasti yrityksiä, joilla on kiinnostusta kehittää yritystoimintaa ennakkoluulottomasti huomioiden yritystoiminnan sopeutumistarpeet ja toiminnan kestävyysnäkökulmat. Liiketoiminnan kehittämissuunnitelman mallien laadinnassa hyödynnetään asiantuntijuutta ja työryhmyöskentelyä, johon kutsutaan toimialan hyvin tuntevia henkilöitä, tutkijoita ja muita asiantuntijoita. Sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävyysarvioinnissa hyödynnetään paikallistason toimijoita. Taloudellisten näkökulmien arvioinnissa huomioidaan yritystoiminnan ympäristö- ja aluetaloudelliset vaikutukset. Ennalta sitoutetuille ja rahoittajan hyväksymille, eri toimialoja edustaville pilottiyrityksille laaditaan liiketoiminnan kehittämissuunnitelmat, jossa pureudutaan kaikkiin liiketoiminnan osa-alueisiin, niiden ympäristövaikutuksiin ja sopeutumistarpeisiin erilaisissa skenaarioissa. Työryhmyöskentelyn ja pilotoinnin pohjalta laaditaan toimialakohtaiset kestävästä liiketoiminnan suunnitelmapohjat (KLTS), jonka avulla alkava yritys voi heti yritystoiminnan suunnitteluvaiheessa huomioida sopeutumisen, ennakoinnin ja oman toiminnan ympäristövaikutukset ja muut vastuullisuuden osa-alueet. Liiketoimintasuunnitelmapohjia testataan myös alueen oppilaitoksien yrittäjyyteen tähtäävien opiskelijoiden kanssa. Tästä toimenpiteestä syntyvät materiaalit ovat julkisia ja avoimesti kaikkien tahojen hyödynnettävissä.

3. Hankkeessa etsitään ja sparrataan alkavia ja toimivia yrityksiä kestävyysteemaan sekä tuetaan tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä kestävästä ja/tai ympäristöystävälliseen suuntaan. Lisäksi tuetaan yrityksiä kestävyysnäkökulmaksi tekemisessä. Sparraaminen rajataan alkaviin ja pieniin yrityksiin, joiden toimintaan luontoympäristöllä ja sen muutoksella on eniten vaikutusta. Sparrauksissa hyödynnetään kestävästä liiketoiminnan suunnitelmapohjia, joita voidaan kehittää edelleen saadun palautteen pohjalta mahdollisimman toimivaksi. Sparrauksen lisätavoitteena on saada aikaan konkreettisia kehittämistoimenpiteitä yrityksiin, kuten esimerkiksi vihreän siirtymän investointihankkeita. Sparraus on hankkeen keskeinen toimenpide, koska sen kautta saadaan vietyä konkreettista pienyritysten tasolle. Sopeutuminen vaatii osaamista yrityksiltä, johon sparrauksella tarjotaan tukea.

Mikä tai mitkä ovat hankkeen konkreettiset tulokset? Mitä hankkeella saadaan aikaan? Miten tulokset voidaan laadullisesti todentaa ja määrällisesti mitata?

Hankkeessa syntyy viisi kestävän liiketoiminnan suunnitelmapohjaa (KLTS), joissa on huomioitu yritystoiminnan sosiaaliset, taloudelliset, kulttuuriset ja ekologiset vaikutukset ja ennakoidaan eri sopeutumistarpeet toimialoittain ja tehdään niihin etenemispolut. Pohja on hyödynnettävissä laajasti.

Mitattavina tuloksina hankkeen tuloksena tuotetaan konkreettista ohjemateriaalia. Tämän lisäksi voidaan todentaa tilaisuuksiin osallistuvat yritykset sekä muut toimijat. Myös neuvontaa tarvitsevien yritysten määrä voidaan todentaa. Mikäli yritykset hakevat vastuullisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttamiseen rahoitusta, voidaan todentaa myös rahoitettujen toimenpiteiden määrä. Jos rahoitusta myönnetään yhdistyksen oman rahoituskanavan kautta, voidaan raportoida myös toteutetut hankkeet sekä niihin kohdennetun julkisen tuen määrä, jolla kestävää yritystoimintaa on edistetty.

Hankkeella pyritään tukemaan myös vastuullisesti toimivaa uutta yritystoimintaa, joten tuettujen uusien yrittäjien määrä saadaan myös raportoitua.

Mitä pitkän aikavälin vaikutuksia hankkeella saadaan aikaan? Miten vaikutukset voidaan laadullisesti todentaa ja määrällisesti mitata?

Hankkeen tuloksena tieto ja osaaminen sopeutumistoimiin ja yrityksen oman toiminnan kestävyysnäkökulmiin paranee. Lisäksi yritykset osaavat sanoittaa kestävää yritystoimintaansa paremmin myös asiakkaille ymmärrettävässä muodossa. Itä- ja Pohjois-Lapissa toimivat yritykset ovat valmiita muuttuvaan ympäristöön, yritysten resilienssi on vahva, toiminta on ympärivuotista ja kestävyysnäkökulmat huomioivaa. Tämä näkyy yritysten toiminnassa ja jatkuvassa kehittämistyössä.

Tätä voidaan mitata alueella toimivien yritysten määrällä, uusien kestävien tuotteiden ja palveluiden määrällä, alueella kestävään kehitykseen sertifioitujen yritysten määrällä. Hankkeen tilaisuuksien lopussa toteutetaan kyselyitä, joiden perusteella voidaan kartoittaa osaamisen lisääntymistä koulutuksien jatkokehittämisen ohella.

Hankkeessa teetetään palautekysely toimintaan osallistuville yrityksille, jolla hankkeen suoraa vaikuttavuutta ja laatua selvitetään. Palautekyselyssä huomioidaan mm.

- tiedon lisääntyminen yrityksessä
- hankkeen vaikutuksesta syntyneet uudet tai kehitetyt tuotteet ja palvelut
- toimenpiteiden vaikutus yritystoiminnan ympärivuotisuuteen ja työllistävyyteen
- osallistujayritysten vihreää siirtymää tukevien investointien määrä
- Paikallisen yhteistyön lisääntyminen

Hankkeen eri vaiheissa toteutetaan palautekyselyjä, joilla saadaan yritykset tietoisiksi siitä, millaisia konkreettisia toimenpiteitä yrityksessä voidaan tehdä.

Hankkeen materiaali, mm. kestävän liiketoiminnan suunnitelmat, on hyödynnettävissä pitkällä aikavälillä ja hankkeessa tuotettua tietoa hyödynnetään Leader-toimintaryhmän seuraavan rahoituskauden strategian suunnittelun tukena, jotta jatkossakin kehitetään alueella kestävää yritystoimintaa. Tätä pystytään todentamaan strategiaa toteuttavien hankkeiden määrällä.

Hanke luo uusia verkostoja tutkimuslaitosten, yritysneuvojen ja rahoittajien välillä, jotka voivat tukea elinkeinotoiminnan kehittämistä muuttuvassa ympäristössä. Tätä voidaan osoittaa syntyneen verkostokartan avulla.

Miten tuloksia ja kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeen myötä alueen elinkeinoneuvojat osaavat huomioida kaikki kestävyys ulottuvuudet osana liiketoimintaa. Tämä parantaa yhdistyksen henkilöstön mahdollisuuksia tukea yrityksiä liiketoiminnan kehittämisessä kestävään suuntaan. Hankkeessa tuotetut materiaalit toimivat neuvojan tukena hankeajan päätyttyä, mikä vahvistaa tiedon säilyvyyttä.

Hankkeen materiaalit lisäävät ymmärrystä ja tietoa eri toimialojen sopeutumistarpeesta. Materiaalit ovat kaikkien avoimesti hyödynnettävissä ja tiedon lisääntyä myös muokattavissa uusia tarpeita vastaamaan.

Hankkeen tuloksia hyödynnetään myös Leader-rahoituksen uuden ohjelmakauden strategian suunnittelua ja rahoituslinjausten painotuksissa siten, että rahoitusta ohjautuu yhä enemmän uudistaville ja vastuullisille elinkeinotoimijoille.

Vaihtoehto suunnitelmaksi toiminnan jatkumisesta hankkeen päättymisen jälkeen

Kehitettyjä työkaluja, toimintamalleja tai kehitettyjä tuotteita hyödynnetään toteuttajan normaalitoiminnassa

Kuvaa hankkeen yleisesti hyödynnettävät tulokset ja missä ne tulevat olemaan julkisesti saatavilla. Hankkeella tulee olla aluekehitysvaikutuksia, jotka ovat yleisesti hyödynnettäviä ja julkisia.

Hankkeen materiaalit ovat saatavilla yhdistyksen verkkosivuilla sekä niitä jaetaan sosiaalisen median kanaviin. Materiaalit jaetaan myös alueen kuntien elinkeinopalveluihin heidän hyödynnettäväkseen. Aluekehityksellisesti hankkeen jälkeen yhdistys pystyy paremmin rahoittamaan kestävämpää yritystoimintaa ja tekemään sen paremmin ja selkeämmin perustein. Materiaalit ovat kaikkien avoimesti hyödynnettävissä ja tiedon lisääntyä myös muokattavissa uusia tarpeita vastaamaan.

5.3 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi, ohjausryhmä sekä saavutettavuusnäkökulma

Minkälainen on hakijan osaaminen ja kokemus hankkeiden toteuttamisesta ja hankesuunnitelman mukaisesta sisällöllisestä teemasta?

Leader Pohjoisin Lappi ry on hankkeita rahoittava organisaatio, joka toimii Maaseuturahaston rahoituksella, on hakenut ja toteuttanut itse lukuisia hankkeita sekä oman kiintiön hankkeina että suorina ELY-hankkeina. Kaikki yhdistyksen hakemat hankkeet ovat tähän mennessä olleet maaseuturahoituksen hankkeita, mutta yhdistyksen henkilöstö on toiminut myös muista rahoituslähteistä olevien hankkeiden parissa (Interreg, ESR, EAKR).

Leader on toteuttanut useita yritysneuvontahankkeita, joista viimeisin Ytyä yrittäjyyteen -hanke keskittyi nuorten aktivointiin kohti yrittäjyyttä. Hankkeiden kautta on tavoitettu satoja yrittäjiä, joten yhdistys osaa kohdata hankkeen kohderyhmän toiminta-alueellaan. Täten yrittäjyys teemana ja asiakasneuvonnan kohteena on tuttu, mutta kokemus yritysneuvontaan yhdistetystä vastuullisuudesta, kestävydestä ja uudistavuudesta ovat vielä vähäisiä. Tämän vuoksi hankkeelle on koottu mittava yhteistyöverkosto.